

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
ЦЕНТР НЕПЕРЕРВНОЇ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
Людмила СТЕПАНЕНКО
«15» січня 2024 року

«МЕТОДИКА НАВЧАННЯ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ»

**ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
педагогічних, науково-педагогічних працівників закладів мистецької
освіти, працівників культури**

Форма навчання	очно/заочна
Навчальний рік	2024/2025
Кількість кредитів ECTS	2,5
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма підсумкового контролю	залік

Розробник: Копієвська Ольга Рафаїлівна

Розробник: КОПІЄВСЬКА Ольга Рафаїлівна, доктор культурології, професор;

ПОГОДЖЕНО:

Директорка Центру неперервної
культурно-мистецької освіти
кандидат педагогічних наук, доцент

Ірина ШЕВЧЕНКО

СХВАЛЕНО:

В.о. зав. кафедри арт-менеджменту та
івент технологій, доктор наук з
соціальних комунікацій, професор,
академік ГО "Національна академія
наук вищої освіти України", член
спілки документознавців України

Вікторія ДОБРОВОЛЬСЬКА

Протокол № 6 від «06» грудня 2023 р.

Схвалено науково-методичною радою Академії

Протокол від «15» січня 2024 р. № 3

Голова науково-методичної ради Людмила СТЕПАНЕНКО

Затверджено Вченою радою Академії протокол від «16» січня 2024 р. № 7

© Копієвська О.Р., 2024

© НАКККіМ, 2024

1. Анотація (опис) навчальної програми (у т.ч. міждисциплінарні зв'язки):

«Методика навчання в умовах гібридних загроз» є програмою для підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників закладів мистецької освіти, працівників культури та спрямована на підвищення рівня їхніх інтегральної, загальних, спеціальних (фахових, предметних компетентностей).

Програму підвищення кваліфікації «Методика навчання в умовах гібридних загроз» розроблено з метою формування у педагогічних, науково-педагогічних працівників закладів мистецької освіти, працівників культури інтегральної, загальних, спеціальних (фахових, предметних компетентностей, що пов'язані з використання різних методик навчання в освітніх практиках, що дозволять набути знань і навичок з процесів прогнозування, розпізнавання та подолання гібридних загроз.

Програма підвищення кваліфікації «Методика навчання в умовах гібридних загроз» підготовлена в межах реалізації проєкту Erasmus+ «Академічна протидія гібридним загрозам» (Academic Response to Hybrid Threat, WARN) 610133-EPP-1-2019-1-FI-EPPKA2-SVHE-JP, що фінансується за підтримки Європейської Комісії. Для ефективної протидії гібридних загроз проєкт WARN запровадив превентивне навчання та підготовку громадян як агентів захисту.

Програму підвищення кваліфікації «Методика навчання в умовах гібридних загроз» передбачає набуття професійних знань з теоретичного осмислення і розуміння термінологічного апарату, його використання в професійному термінологічному апараті; визнання освіти, освітніх практик як пріоритетного інструменту в системі захисту від гібридних загроз; використання ефективних навчальних методик в професійній діяльності, які дозволять поширити знання про гібридні загрози та практики їх подолання.

2. Мета програми – опанувати ефективними методиками навчання в умовах гібридних загроз для підготовки здобувачів мистецької освіти та працівників культури.

3. Завдання програми:

- опанувати методику осмислення таких понять як «гібридні загрози», «гібридні впливи», «гібридна війна»;
- розуміння ціннісних орієнтирів та впровадження практик проактивного захисту;
- набуття спеціальних (фахових, предметних) компетентностей з методики проведення лекційних, практичних занять, навчальних заходів, які дозволять використовувати передачу знань та навичок в максимально ефективний практичних спосіб.

4. Програма забезпечує набуття таких компетентностей:

інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в професійній діяльності.

загальні: здатність приймати обґрунтовані рішення; здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня;

здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність генерувати нові ідеї (креативність).

фахові: здатність адаптувати освітній процес до складних та непередбачуваних ситуацій, спричинених гібридними загрозами; здатність розробляти та впроваджувати ефективні освітні, крос-культурні, соціокультурні практики для подолання гібридних загроз.

5. Результати навчання за програмою:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці
Код	Результат навчання			
РН1.	Відшуковувати, аналізувати та оцінювати інформацію, необхідну для постановки і вирішення як професійних завдань, використовувати на практиці фаховий науково-термінологічний апарат, вміти представляти підсумки виконаної роботи.	Лекційне заняття Практичне заняття	Перевірка виконання завдань	25
РН2.	Здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог чинного законодавства.	Лекційне заняття Практичне заняття	Перевірка виконання завдань	25
РН3.	Розуміти комплексну природу, складність, логіку і закономірності гібридних загроз, виявляти, ідентифікувати, класифікувати гібридні загрози та ефективно на них реагувати в міжгалузевій взаємодії.	Лекційне заняття Практичне заняття	Перевірка виконання завдань	25
РН4.	Створювати сприятливе освітнє середовище з адаптивними методами навчання, крос-культурними, соціокультурними практиками та дієвою системою реагування на гібридні виклики.	Лекційне заняття Практичне заняття	Перевірка виконання завдань	25

6. Співвідношення результатів навчання із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації)

7. Схема формування оцінки (згідно з п.7 «Положення про організацію освітнього процесу в НАКККіМ» від 16 грудня 2015 р.):

7.1. Форми оцінювання слухачів:

- поточне оцінювання:

1. Оцінювання роботи під час практичного заняття з теми 2: 10 балів*/ 5 балів.
2. Оцінювання роботи під час семінарського заняття з теми 3: 10 балів/ 10 балів
3. Оцінювання роботи під час практичного заняття з теми 4: 15 балів/ 10 балів.
4. Оцінювання роботи під час практичного заняття з теми 5: 15 балів/ 10 балів.
5. Оцінювання роботи під час практичного заняття з теми 6: 10 балів/ 5 балів.
6. Оцінювання роботи під час практичного заняття з теми 7: 10 балів/ 5 балів.
7. Оцінювання роботи під час практичного заняття з теми 8: 10 балів/ 5 балів.
8. Оцінювання роботи під час практичного заняття з теми 9: 10 балів/ 5 балів.
9. Оцінювання роботи під час практичного заняття з теми 10: 10 балів/ 5 балів.

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки

з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання: залік.

7.2. Організація оцінювання:

Контроль за якістю навчання слухача здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів формують бали, отримані з усіх тем, змістових розділів: бали, отримані за практичні роботи, презентації тощо; бали, отримані за роботу на семінарських заняттях, а також бали, що отримані за підсумкову роботу (залік).

У випадку відсутності слухача з поважних причин, відпрацювання та перездачі контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу у НАКККіМ» від 16 грудня 2015 р.

Залік виставляється за результатами роботи впродовж навчання за програмою. Слухач, який набрав суму залікових балів (60) має право отримати підсумкову оцінку за результатами контролю. Слухачі, які набрали протягом всієї програми менше 60 балів, обов'язково складають залік.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Оцінка за шкалою НАКККіМ (бали)	Оцінка за чотирибальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
74-81		C
64-73	Задовільно	D
60-63		E
35-59	Незадовільно	FX
1-34		F

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗАНЯТЬ
для підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників закладів
мистецької освіти, працівників культури
«Методика навчання в умовах гібридних загроз»

№ п/п	Назва розділів, тем	Всього Годин	Види занять та кількість годин			
			Лекції	Практичні	Самостійна робота	Контроль знань
1	Компетентнісна актуальність програму підвищення кваліфікації «Методика навчання в умовах гібридних загроз»	2	2			
2	Освіта як захист від гібридних загроз: теоретико-практичні засади	6	2	4		
3	Етичні системи цінностей та проактивний захист	6	2	4		
4	Методики лекційного навчання	6	2	4		
5	Методики практичного навчання	8	4	4		Контрольна робота
6	Воркшоп та майстер клас як особливий формат навчальних заходів для передачі знань та навичок у практичний спосіб	8	4	4		Контрольна робота
7	Брейншторм, симуляція як методи сприяння групової креативності та дієвий комунікативний засіб	8	4	4		Контрольна робота
8	Варгеймінг, види та специфіка організації	8	4	4		Контрольна робота
9	Гра в дилему як особливий вид конструювання навчального процесу	8	4	4		Контрольна робота
10	Навчання стійкості: теоретико-практичні підходи	12	6	6		Контрольна робота
	Залік, консультація	3				3
	Разом	75	34	38		3

Загальний обсяг 75 год., в тому числі:

Лекцій – 34 год.

Практичних (ввз) – 38 год.

Консультація, залік – 3 год.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧІВ

Самостійна робота слухачів є одним з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від занять. Упровадження в практику навчальної програми різноманітних форм самостійної роботи активно сприяє модернізації навчального процесу шляхом подолання протиріч між трансляцією знань та їхнім засвоєнням у взаємозв'язку теорії та практики.

Головною метою самостійної роботи є закріплення, розширення та поглиблення набутих у процесі роботи знань, умінь і навичок, а також самостійне вивчення та засвоєння нового матеріалу.

Самостійна робота слухачів за програмою «Методика навчання в умовах гібридних загроз» передбачена до кожної теми курсу, зміст якої полягає в таких положеннях:

- самостійне вивчення теоретичних тем;
- самостійна робота із джерелами з метою кращого засвоєння програмного матеріалу;
- підготовка теоретичних повідомлень, інформаційних довідок;
- підготовка вибіркового дослідного завдання на базі критичного огляду наукових публікацій, розроблення пропозицій щодо вирішення актуальних проблем або прогнозів за обраною тематикою.

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання матеріалу, визначення головного в змісті лекції, засвоєння її основних моментів. Для систематизації отриманих знань за програмою до кожної наступної теми слід ретельно готуватись: систематично опрацьовувати матеріал попередньої лекції та рекомендовану літературу, повторювати пройдений матеріал. Основні види самостійної роботи слухачів з дисципліни: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; самоконтроль рівня засвоєння програмного матеріалу; підготовка відповідей.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Використання відповідних методів навчання у процесі засвоєння теоретичних матеріалів програми підвищення кваліфікації «Методика навчання в умовах гібридних загроз» зумовлено пізнавальним і формуючим значенням цієї програми та її місцем у системі підвищення кваліфікації фахівців, а також метою і завданнями її вивчення. У процесі засвоєння матеріалів програми доцільно використовувати рекомендації зазначені у посібнику *«Методика навчання в умовах гібридних загроз: посібник / Е. Балашов, М. Білоконь, Т. Борозенцева, М. Головянко, С. Гришко, Т. Жовтенко та ін. – Харків: ТОВ "ТЕХНО-ЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР ГРУП", 2023. – 84 с.»*
<https://sciencebookgroup.org/catalog/view/338/533/2228>

Рекомендовані джерела:

Публікації науково-педагогічного працівника за програмою:

1. Веденєєв Д.В., Копієвська О.Р. «Вишукана» гібридна зброя: ураження свідомості керманічів та інтелігенції. Ч. 1. // Виклики і ризики. Безпековий огляд ЦДАРК. 2020. № 9 (142). С. 20–32. URL: <https://cacds.org.ua/wp-Копієвська О.Р. Культурні практики як засіб подолання гібридних конфліктів // Українське суспільство в умовах війни: виклики сьогодення та перспективи миротворення: зб. матер. наук.–практ. інтернет-конферен. Маріуполь, 22 червня 2020. URL: https://dsum.edu.ua/storage/documents/news/PROGRAMA-KONFERENTSIYI-22.06.2020-roku-2.pdf.content/uploads/2020/05/%>
 2. Копієвська О.Р. Культурні практики як стратегії детравматизації вітчизняного соціуму в умовах російсько-української війни // У пошуку нових сенсів полікультурного світу. Повоєнний діалог культур : матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. (Київ, 2–3 лютого 2023 р.) / упоряд. В. П. Дячук. Київ : НАКККиМ, 2023. С. 17–19.
 3. Копієвська О.Р. Гібридні загрози як об'єкт освітніх практик у культурно-мистецькій сфері України (за досвідом реалізації проєкту Erasmus+ «Академічна протидія гібридним загрозам – #WARN» 610133-EPP-1-2019-1-FI-EPPKA2-SBHE-JP») // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал. Київ: Міленіум, 2021. № 2. С. 3–11. URL: <http://journals.uran.ua/visnyknakkkim/article/view/239800>
 4. Копієвська О.Р. Локальні культурні ландшафти України в умовах гібридної реальності // Тоталітаризм як система знищення національної пам'яті: збірник наук. праць за матеріалами всеукраїнської наук.-практ. конф. з міжнародною участю 11 – 12 червня 2020 року / ред. Т. Єщенко. Львів: Друкарня Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, 2020. С. 182–184. URL: <http://library.kr.ua/elib/totalitaryzm/totalitaryzm.pdf/GRAMA-KONFERENTSIYI-22.06.2020-roku-2.pdf>.
- ### *Основна література*
5. Акультурація: процес, типи та приклади. URL: <https://uk.warbletoncouncil.org/aculturacion-5451>.
 6. Бакальчук В.О. Культурний геноцид як складова частина міжнародного злочину РФ в Україні // Медіацентр Українського інституту стратегічних досліджень : веб-сайт. URL : <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/kulturnyy-henotsyd-yak-skladova-chastyna-mizhnarodnoho-zlochynu-rf-v>
 7. Бурбело О.Р. Культурний шок – стрес акультурація. URL : <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/1501/Burbelo.pdf?sequence=1>
 8. Гібридні виклики та солідарність з Україною: головне з Мюнхенської безпекової конференції. URL : <https://armyinform.com.ua/2022/02/22/gibrydni-vyklyky-ta-solidarnist-z-ukrayinoyu-golovne-z-myunhenskoyi-bezpekovoyi-konferencziyi/>.
 9. Глосарій з гібридних загроз. URL : <https://warn-erasmus.eu/ua/glossary/>.
 10. Гололобов С.М. Культурна дипломатія як складова державної політики у сфері культури на сучасному етапі українського державотворення // Публічне управління та регіональний розвиток. 2022. № 18. С. 1057–1078.
 11. Доценко М. Термін «культурний геноцид» в українському мережевому просторі // Український інформаційний простір. 2020. № 1(5). С. 219–232.
 12. Кожне покоління українців має травму від росіян, – психоаналітик Юрко Прохасько. URL : ukrayintsiv-maie-travmu-vid-rosiian-psikhoanalitik-iurko-prokhasko/
 13. Кот С. «Культурні цінності»: поняття і термін у контексті повернення та реституції предметів культури // Забута спадщина. Портал про переміщені і втрачені історичні та культурні цінності. URL : <http://lostart.org.ua/ua/research/729.html>.
 14. Культурний шок: його 6 фаз та характеристики. URL : <https://uk.warbletoncouncil.org/choque-cultural-181>

15. Культурні цінності сучасного світу. URL : <https://matrix-info.com/kulturni-tsinnosti-suchasного-svitu/>.
16. Національна стійкість України: стратегія відповіді на виклики та випередження гібридних загроз: національна доповідь / ред. кол. С. І. Пирожков, О. М. Майборода, Н. В. Хамітов, Є. І. Головаха, С. С. Дембіцький, В. А. Смолій, О. В. Скрипнюк, С. В. Стоєцький / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2022. 552 с. URL : https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2022/05/nats_dopovyd.pdf.
17. План відновлення України. URL : <https://recovery.gov.ua/>.
18. Рева Т. Гібридні загрози та гібридні війни : сутність та аспекти взаємодії // Вісник Львівського університету. Сер. Філософ.-політолог. студії. 2022. Вип. 40. С. 186–191. URL : http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/40_2022/24.pdf.
19. Світова гібридна війна: український фронт. / за ред. В.П. Горбуліна. Київ : Інститут стратегічних досліджень, 2017. 496 с.
20. Soft power: як російська культура допомагає вбивати українців. URL : <https://explainer.ua/soft-power-yak-rosijska-kultura-dopomagaє-vbivati-ukrayintsiv/>.
21. Україна – серед 20 найвпливовіших країн світу за версією Global Soft Power Index 2023. URL : <https://zn.ua/ukr/UKRAINE/ukrajina-sered-20-najvplivovishikh-krajin-svitu-za-versijeju-global-soft-power-index-2023.html>.
22. Уроки гібридного десятиліття: що треба знати для успішного руху вперед / Офіс Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України; Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції в рамках діяльності. Київ, 2019. 69 с. URL : http://dea.edu.ua/img/source/%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%B0%D1%82%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%20%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F/Hybrid_10.pdf.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

23. Міністерство культури та інформаційної політики України. URL : <https://mkp.gov.ua/content/pro-ministerstvo.html>
24. Міністерство закордонних справ України. URL : <https://mfa.gov.ua/pro-ministerstvo/istoriya>
25. Google Академія. URL : https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk#d=gs_hdr_drw&t=1681244930485
26. Сайт проєкту Erasmus+ «Академічна протидія гібридним загрозам» (Academic Response to Hybrid Threat, WARN) 610133-EPP-1-2019-1-FI-EPPKA2-CBHE-JP <https://warn-erasmus.eu/ua/project-overview/>